

بررسی مقایسه‌ای میزنوشته‌های مدارس منطقه شش شهر تهران (مطالعه موردی دو مدرسه)

بچه‌آقایی ایامه* و عبدالحسین کلاتری**

چکیده

در این مقاله میزنوشته‌های یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه بررسی شد. با تحلیل محتوای میزنوشته‌ها سعی شد به ارزش‌ها و تفکرات دو جنس پی برده شود. روش پژوهش پیش رو، تحلیل محتوا بود. سپس، مطالب و نقاشی‌ها و تخریب میزها فیش‌برداری و بنا به محتوایشان طبقه‌بندی شدند. در مرحله بعد میزنوشته‌ها بر اساس جنسیت مقایسه شد. نتایج تحقیق نشان داد، در هر دو مدرسه طبقات مرتبط با جنس مخالف، ناسزا، نام‌خواننده، تقلب، یادگاری و نام خود فرد وجود داشت. در مدرسه پسرانه علاوه بر طبقات فوق طبقات ورزشی، کامپیوتری، اجتماعی- مذهبی، کلمات رمزی و نام شهر نیز مشاهده شد. میزان نوشته‌های فوق در مدارس متفاوت است. در مدرسه پسرانه به میزان زیادی، اعمال وندالیستی و در مدرسه دخترانه نقاشی روی میز بیشتر بود.

کلید واژه‌ها: میزنوشته؛ مدرسه؛ وندالیسم؛ نوجوان؛ جنسیت

---

* نویسنده مسئول: کارشناسی ارشد علوم اجتماعی دانشگاه تهران b.agmaie.a@gmail.com

** عضو هیأت علمی و مدیر گروه علوم اجتماعی دانشگاه تهران

مقدمه

بسیاری از اعمال و رفتار افراد در نتیجه ارزش‌ها شکل می‌گیرند. ارزش‌ها نیز مقوله‌ای نسبی هستند و در جوامع مختلف و گروه‌های اجتماعی مختلف و حتی در زمان‌های مختلف، متفاوت هستند. ارزش‌های یک فرد ممکن است در طی زندگی بارها تغییر کنند. به عنوان مثال، در دوران نوجوانی ارزش‌های دوران کودکی مورد پرسش قرار می‌گیرند و ارزش‌های این دوره با گذشته بسیار متفاوت می‌شوند. نوجوان بنا بر شخصیت استقلال‌جویی خود نظام ارزشی جدیدی به وجود می‌آورد. گاه حتی در لحظاتی از تاریخ، گویی نوجوان ایدئولوژی خاص خود را دارد و از ایدئولوژی مسلط فاصله می‌گیرد (حسین‌زاده، ۱۳۷۹).

در عین حال، بخش عمده‌ای از دوران دانش‌آموزی در دوره نوجوانی قرار می‌گیرد (نفر، ۱۳۸۶). نوجوانان مدت زیادی از دوران خود را در مدرسه سپری می‌کنند. اعمال و کنش نوجوانان در مدرسه، همانند سایر افراد، تا حدی بیان‌کننده نظام ارزشی آن‌هاست. یکی از کنش‌هایی که امروزه به میزان زیادی در مدارس دیده می‌شود، نوشتن روی میزها و دیوارها و تخریب آن‌ها در مدارس است. نوشته‌ها و نقاشی‌های روی دیوارها به نوعی بیان‌کننده نظام ارزشی و تفکر نوجوان است. از طرفی دیگر این اعمال باعث تخریب و نامناسب شدن محیط آموزشی می‌شود، در حالی که محیط آموزشی باید فضایی روشن و مناسب برای درس خواندن باشد. تخریب کلاس‌ها و میزها نوعی آسیب اجتماعی است که به سرمایه ملی ضربه می‌زند (مقصودی، ۱۳۸۳). نوشتن روی میز از طرفی بیان افکار و ارزش نوجوانان و از طرفی باعث تخریب اموال عمومی می‌شود. با مطالعه میز نوشته‌ها می‌توان به ارزش‌ها و طرز فکر نوجوانان و ایدئولوژی غالب در بین آن‌ها پی برد. از آنجا که نوجوانی مرحله‌ای بحرانی از زندگی فرد است، شناخت و آگاهی نسبت به آن بسیار مهم است. دوره نوجوانی برای فرد دوره تغییرات سریع و مهم و خاص است. فرد هم از نظر ظاهری مانند رشد جنسی، تناسب اعضای بدن و هم از لحاظ روحی و روانی دگرگون می‌شود (بهاری، ۱۳۵۶). شناخت دغدغه‌هایی از نوجوانان که در عرصه عمومی به صورت آشکار بیان نمی‌شوند امری بسیار مهم است که در رشد شخصیتی این افراد تأثیر به‌سزایی دارد. در این تحقیق سعی بر آن شده است که با بررسی نوشته‌ها و نقاشی‌های کشیده شده توسط محصلان پی به افکار و ارزش‌ها و دغدغه‌های آن‌ها برده شود.

هدف از نگارش مقاله پیش‌رو بررسی نوشته‌ها و نقاشی‌ها و تخریبات نیمکت‌های مدارس توسط دانش‌آموزان بوده است. میز برای دانش‌آموز دو حالت پیدا می‌کند. اولی میز متعلق به فضای عمومی است و دیگری میز متعلق به فضای خصوصی است. یعنی رابطه بین دانش‌آموز و میزش در اینجا مهم می‌شود. دانش‌آموزان ساعات زیادی از روز را در مدرسه می‌گذرانند، در نتیجه به نوعی به میز و نیمکت خود حس تعلق پیدا می‌کند. میز و نیمکت به نوعی برای او تبدیل به حوزه شخصی‌اش می‌شود. فرد در حوزه عمومی قوانینی را رعایت می‌کند که در حوزه خصوصی آن‌ها را انجام نمی‌دهد. در فضای خصوصی جنبه‌ای از شخصیت فرد بروز می‌کند که در فضای عمومی آن جنبه بروز پیدا نمی‌کند. از طریق میز نوشته‌ها می‌توانیم دریابیم تقابل بین خود و زندگی روزمره در عرصه رسمی و غیررسمی چگونه است (فکوهی، ۱۳۸۳). طبقه‌بندی و دسته‌بندی مطالب و نقاشی‌ها و بررسی آن‌ها ما را در درک ارزش‌ها و دغدغه‌های نوجوانان کمک می‌کند. با مطالعه میزنوشته‌ها می‌توان دغدغه دانش‌آموزان را در این برهه مهم از زندگی‌شان فهمید. بسیاری از دغدغه‌های نوجوانان در عرصه رسمی نمودی ندارند. مطالعه آن در فضای خصوصی دانش‌آموزان را قادر به درک جنبه‌ای از آن‌ها می‌کند که در عرصه رسمی نمودی ندارد. بسیاری از دانش‌آموزان مطالبی را بر روی نیمکتشان می‌نویسند که نشان از دغدغه‌ها و حالات نوجوانی است که در عرصه رسمی زندگیشان بیان نمی‌شود. از طرفی دیگر مقایسه این نوشته‌ها و نقاشی‌ها به ما در درک تفاوت تنش‌ها و دغدغه‌های دانش‌آموزان کمک می‌کند. تفاوت‌های جنسی و جنسیتی به ایجاد تنش‌ها و دغدغه‌های متفاوتی در بین دانش‌آموزان منجر می‌شود.

به علاوه، از دیگر اهداف تحقیق، مقایسه موضوعات میزنوشته‌ها، میزان آن‌ها و میزان تخریبات در بین پسران و دختران بود. بررسی مقایسه‌ای میزنوشته‌ها به پژوهشگران در درک تفاوت دغدغه‌ها و ارزش‌های دو جنس کمک می‌کند. با مطالعه تخریبات، به تفاوت میزان وندالیسم و خشونت در بین دو جنس می‌توان پی برد و تحلیل مقایسه‌ای نوشته‌ها و نقاشی‌ها، تفاوت ارزش‌ها و تفکرات دو جنس را نمایان می‌کند.

در این حوزه، سید ابراهیمی (۱۳۸۳) پژوهشی تحت عنوان «بررسی خلاقیت‌های فردی در میزنوشته‌های دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران» را با رویکرد تحلیل گفتمان اجرا کرده است و حفگو (۱۳۸۴) پژوهش دیگری تحت عنوان «بررسی و تحلیل انسان‌شناختی

میزنوشته‌ها با تأکید بر جنسیت (مطالعه موردی: میزنوشته‌های کلاس‌های در دانشکده علوم اجتماعی) انجام داده است. در این پژوهش نگرشی وندالیستی به میزنوشته شده و از این عمل به عنوان معضلی در تخریب اموال عمومی یاد شده است. پژوهش دیگری نیز در این باره با عنوان «تحلیل محتوای دیوان‌نویسی‌های کلاس درس دانشگاه شهید باهنر کرمان» وجود دارد. این مقاله نیز رویکردی وندالیستی داشته است و میزنوشته‌های سه دانشکده فنی و مهندسی، پزشکی و ادبیات و علوم انسانی را با هم مقایسه کرده است. آن‌ها در بررسی خود میزنوشته‌ها را طبقه‌بندی کرده‌اند و به تفاوت میزان آن در دانشکده‌های مختلف توجه کرده‌اند (مقصودی و بنی‌فاطمه، ۱۳۸۳). دو مقاله نیز دیوان‌نوشته‌های انقلاب را بررسی کرده‌اند؛ محسنیان یکی از آن‌ها را در سال ۱۳۸۶، با عنوان «بررسی دیوان‌نوشته‌های دوران انقلاب»، و دیگری را غلام‌رضا کاشی در سال ۱۳۸۵، تحت عنوان «دیوان‌نوشته‌های انقلاب» نوشته‌اند. این دو مقاله با بررسی دیوان‌نوشته‌های زمان انقلاب، آن‌ها را یادداشت و سپس طبقه‌بندی کرده‌اند. مقاله دیگری «دیوان‌نوشته‌ها و مقاومت در زندگی روزمره» نوشته نصرتی (۱۳۸۳) است. این مقاله علت دیوان‌نویسی‌ها را ممنوعیت گفتار می‌داند و رویکردی تحلیلی گفتمانی دارد.

وجه تمایز پژوهش کنونی با پژوهش‌های قبلی در این است که در این پژوهش به میزنوشته‌های مدراس و در نتیجه بیشتر به نوجوانان توجه شده است. از دیگر وجوه تمایز این است که این مطالعه، رویکردی مقایسه‌ای دارد و بر مبنای جنسیت به سنجش میزنوشته‌ها اقدام کرده است. اکثر کارهای پیشین انجام شده در خصوص میزنوشته‌ها و دیوان‌نوشته‌ها از روش و نظریه تحلیلی گفتمان استفاده کرده بودند. تحلیل گفتمان یک نظریه و روش است که به دلیل ایدئولوژیک بودن آن، در این مقاله از این رویکرد استفاده نشد. پژوهش‌های قبلی اجرا شده در این حوزه بیشتر به دانشگاه‌ها و مکان‌هایی توجه کرده‌اند که نوشته‌ها متعلق به جوانان و بزرگسالان بوده است. نوشته‌هایی که آن‌ها در نظر گرفته‌اند، نوشته‌هایی ایدئولوژیک و سیاسی بوده‌اند. در پژوهش حاضر به دنیای نوجوان و تفاوت دنیای ارزشی و جنسیتی آن‌ها توجه شد. مسئله پژوهش این بود که چه قدر دنیای دو جنس در سن نوجوانی (دوره دبیرستان) با هم متفاوت است و در چه مسائلی به هم شبیه هستند و اینکه محتوای میزنوشته‌ها و نقاشی‌های هر جنس بیشتر حول چه موضوعاتی بوده است.

در ایران پژوهش جامعه‌شناختی در حوزه نوجوانان کم‌تر انجام شده است. بیشتر کارهای

اجرا شده نیز دید آسیب‌شناسانه داشته‌اند و کم‌تر به دنیای درونی نوجوانان توجه کرده‌اند. این پژوهش درصدد است تا از ارزش‌ها و جهت‌های فکری نوجوانان بیشتر آگاه شود و به دغدغه‌های آن‌ها پی ببرد. به دلیل منحصر به فرد بودن دوران نوجوانی و تأثیر آن بر دوران بعدی فرد، بررسی در مدارس انتخاب شده است.

این پژوهش به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش‌ها بود که دانش‌آموزان بیشتر چه موضوعاتی را بر روی میزها نوشته‌اند؟ نقاشی‌های کشیده شده بیشتر درباره چه موضوعاتی بوده‌اند؟ دانش‌آموزان به چه میزان به تخریب میزهای اقدام کرده‌اند؟ چه تفاوتی در موضوعات نوشته شده توسط دانش‌آموزان در مدرسه دخترانه و پسرانه وجود داشته است؟ به چه میزان این تفاوت‌ها وجود داشته‌اند؟ چه تفاوتی در میزان تخریب بین دو مدرسه وجود داشته است؟ از طرفی، از آنجا که نوشتن و نقاشی و تخریب میز، رفتاری وندالیستی محسوب می‌شود، در این بخش از پژوهش خلاصه‌ای از نظریات وندالیسم، وندالیسم در مدرسه، جامعه و وندالیسم، جوانان و وندالیسم ارائه شده است. از طرفی دیگر چون مدرسه پسرانه و دخترانه مقایسه شده، خلاصه‌ای از نظریات جامعه‌شناسی جنسیت نیز مطرح شده است.

وندالیسم: مفهوم وندالیسم^۱ به طور مرسوم به کنش‌های بی‌معنی و کنش‌های بدون نیت قبلی و بدون کوچک‌ترین مفهومی برای فرهنگ اشاره دارد. وندال‌ها به عنوان افراد نادیده انگاشته شده مانند بربرها، افراد خشن، و افراد ناآگاه از ارزش‌ها فرض می‌شوند (جاکوبس و هاندرهان^۲، ۲۰۰۵). از نظر کوهن^۳ وندالیسم برچسبی است که به رویداد مشخصی از تخریب خاص، بد شکل کردن یا ویرانی زده می‌شود. از نظر کوهن وندالیسم رفتاری بی‌معنی است. رفتار بی‌معنی با رفتار خشن، بی‌رحم و از روی جهل متفاوت است. کوهن وندالیسم را به پنج طبقه فراگیرنده، ماهرانه، انتقامی، بازی و از روی دشمنی تقسیم کرد و با این کار به رفتارهایی معنی بخشید که غالباً محکوم به بی‌معنی بودن هستند (کوهن، ۱۹۸۶).

• وندالیسم فراگیرنده^۴: این نوع وندالیسم به دزدی‌های کوچک مربوط می‌شود.

۱. نامی که برای گروه مخرب مهاجران قرن پنجم به کار می‌رفت.

۲. Jacobs & Hanrahan

۳. Cohen

۴. Acquisitive vandalism

تخریب برای به دست آوردن پول یا مانند پول. مانند کندن راهنما، برداشتن تابلوهای خیابان و غیره.

- وندالیسم ماهرانه^۱: این نوع وندالیسم یک تاکتیک آگاهانه برای به دست آوردن برخی اهداف است؛ مانند شعار یا دیوار نوشته‌های سیاسی.
- وندالیسم انتقامی^۲: این نوع وندالیسم شکلی از انتقام است که به اعتقاد فرد وندال مؤسسه‌ای یا فردی باعث ظلم به او شده است؛ مانند وندالیسم در مدرسه.
- وندالیسم بازی^۳: این نوع وندالیسم ناشی از روحیه رقابت و مهارت و کنجکاوی است.
- وندالیسم از روی دشمنی^۴: این نوع وندالیسم به آن چیزی نزدیک‌تر است که در رسانه‌های عمومی و تصاویری که از تخریب افراطی و بی‌فکرانه نشان داده می‌شود. این نوع وندالیسم با توجه به انواع احساسات خستگی، یأس، ملامت، شکست و ناکامی توضیح داده می‌شود (کوهن، ۱۹۷۳).

وندالیسم به مثابه جرم: جرم واژه‌ای نسبی است، جرم از جامعه‌ای به جامعه‌ای دیگر و از گروهی به گروه دیگر متفاوت است. بسیاری از اعمال هستند که در صورتی که بزرگسال‌ها آن را انجام دهند، جرم محسوب نمی‌شوند، ولی همین اعمال را اگر نوجوان انجام دهند نوعی جرم محسوب می‌شوند، مانند فرار از خانه و نوشیدن الکل در کشورهای غربی. در جامعه‌شناسی، جرم را زمانی به کار می‌بریم که از هنجارها و ارزش‌های جامعه تخطی شده باشد؛ حال آنکه در حقوق مجرم کسی است که از قوانین تخطی کرده باشد. وندالیسم نیز از اعمالی است که به دلیل تخطی از هنجارها و ارزش‌های جامعه در جامعه‌شناسی جرم محسوب می‌شود (سلین، ۱۹۳۸، ۱). یکی از انواع جرم در جامعه، جرائم تنفیری هستند. جرائم تنفیری، جرائمی هستند که با پیش‌داوری نسبت به گروه‌های خاصی اتفاق می‌افتند. قربانیان جرائم

-
1. Tactical vandalism
  2. Vindictive vandalism
  3. Play vandalism
  4. Malicious vandalism

تفری می تواند نهادها، تجارت‌ها، مساجد و اجتماعات یا حتی کل جامعه باشد. وندالیسم نیز از جمله جرائم تفری در مقابل افراد است (نیل، ۲۰۰۶).

نقش مدارس در وندالیسم: جاناتان کوزو^۳ (۱۹۶۷) در پژوهش خود نشان داد، کودکانی که به آن‌ها برچسب بی‌استعداد و ضعیف خورده بود، عزت نفسشان پایین آمده بود و به رفتارهایی مانند وندالیسم و ترک تحصیل روی آوردند. یکی از عوامل مهم جامعه‌پذیری کودکان، مدرسه است. مهدکودک‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها و... نهادهایی هستند که بزرگ‌ترها سنت‌های فرهنگی را به کم سن و سالان یاد می‌دهند. عده‌ای معتقدند مدارس نقش تعلیم علم و دانش دارند و عده‌ای هم به نقش مدارس در تربیت شهروندان مفید برای جامعه اعتقاد دارند. مدارس هم چنین در پرورش شخصیت اجتماعی افراد نقش مهمی دارند. اینکه دانش‌آموز به عنوان «بی‌استعداد» یا «بااستعداد»، «خوب» یا «بد»، «مشارکتی» یا «مخرب» دیده شود، بر احساس او نسبت به خودش تأثیر دارد (تامپسون و هیکی^۴، ۲۰۱۰). مطالعات نشان داده است که مدرسه یک صحنه یا متن از یادگیری رفتار انحرافی است. به عنوان مثال، رولف لوبر^۵ و اوگن هایگین^۶ (۱۹۹۶) نشان دادند که کودکان با عملکرد تحصیلی پایین‌تر مکرراً تخلف می‌کنند، خطاهای خشن‌تر و جدی‌تر مرتکب می‌شوند و بر خطاهایشان اصرار می‌ورزند. دربارهٔ وسعت انحرافات در مدرسه - شامل وندالیسم، خشونت و مصرف مواد مخدر - آزمایش‌های توجه‌برانگیزی انجام شده است (بارتلاز^۷، ۲۰۰۶).

نقش جامعه در وندالیسم: ادبیات سنتی از نظریات فرهنگ‌ها یا خرده فرهنگ‌ها بیشتر از این داعیه پشتیبانی می‌کنند که جوانان طبقات پایین بیشتر گرایش به انحراف دارند

1. Sellin

2. Neil

3. Jonathan Kozo

4. Tompson & Hicky

5. Rolf Loeber

6. Eugene Haguin

7. Bartollas

(ویسانو^۱، ۱۹۹۸). سه نظریه برای توضیح پیامد فقر بر کودکان و نوجوانان پیشنهاد می‌شود. در مدل اول کیفیت، کمیت و تنوع منابع اجتماعی مانند مدارس، خدمات اجتماعی، برنامه‌های اجتماعی و تفریحی باعث رفاه می‌شوند. در مدل دوم ویژگی والدین و مشخصه‌های محیط خانه باعث رفاه می‌شود. بسیاری از مطالعات نشان داده‌اند که استرس پدر و مادر با تندی و خشن بودن دانش‌آموزان ارتباط دارد. به نظر می‌رسد که صمیمیت پدری و مادری و نظارت بر کودکان از جمله عوامل محافظت‌کننده در برابر تأثیرات منفی پایگاه اجتماعی اقتصادی است. در مدل سوم گفته می‌شود که نهادهای انجمنی رسمی و غیررسمی هم راستا با هنجارهای اجتماعی عمل می‌کنند. از آنجا که، مناطق فقیر - جاهایی که خانواده‌های تک سرپرست در آن‌ها زیاد است - کم‌تر سازمان یافته‌اند، آمار جرائم و وندالیسم بالا می‌رود (نیل، ۲۰۰۶؛ ۱۹۷).

کنت کنیستون نیز نظریه جوان بیگانه را مطرح می‌کند. او در این نظریه می‌گوید جوان بیگانه‌ای است در ستیز با ارزش‌های غالب جامعه. این ستیز برای او ارزشمند است. از نظر او بیگانگی در نتیجه کامیابی در ستیز اودیپال و ناکامی در هویت‌یابی با والدین است (محسنی تبریزی، ۱۳۷۹).

نظریات جنسیت: به دلیل رویکرد مقایسه‌ای پژوهش پیش‌رو، خلاصه‌ای از دیدگاه‌های جامعه‌شناسی جنسیت گزارش شده است.

اطلاعات افراد برای زندگی جمعی به سن و جنس آن‌ها بستگی دارد. دنیای زنان و مردان به لحاظ ارزشی متفاوت است. روابط اجتماعی باعث می‌شود دو طرف با ارزش‌های جنسیتی متفاوت به هم ربط پیدا کنند (عبدالهیان، ۱۳۸۳). از نظر برساخت‌گرایان جنسیت وضعیتی فرهنگی و اجتماعی است. جنسیت ویژگی فیزیولوژیکی و ذاتی نیست. اصطلاح «مردانگی» از نظر برساخت‌گرایان در ادبیات انگلیسی به صفاتی مانند صداقت و درستکاری و سادگی و توانایی تفکر و غیر زنانه بودن ارتباط دارد. در ادبیات فارسی هم همانند انگلیسی، مردانگی با شجاعت، دلاوری، جوانمردی، بزرگواری، بلند همتی، غیرت و این‌گونه الفاظ آمیخته است. مطالعه ترمن و مایلز نشان داد که مردان پرخاشگر و رقابت‌جو و تأثیرگذار هستند. برعکس آن،

^۱. Visano

زنان تأثیرپذیر و مشارکت‌جو و حساس هستند. پولاک از قواعدی به نام «قواعد پسری» اسم می‌برد. این قواعد در جای خاصی نوشته یا گفته نشده‌اند. از نظر او پسرها باید صبور و بی‌توجه به درد باشند و احساساتشان را پنهان کنند و نقابی از مردانگی برای پنهان کردن ضعف‌ها و عواطف و صدمات خود بزنند (ذکایی و میرزایی، ۱۳۸۴).

جمیز، اولین نظریه‌پرداز راجع به خود، دریافت که جنس بر مفهوم کلی خود تأثیر ندارد. ولی تفاوت‌های جنسی در مفهوم تعریف از خود دیده می‌شود. او خود را به دو قسمت به عنوان فاعل شناخت و موضوع شناخت تقسیم کرد. ادراک خود، تفکر و احساسات درباره خود است که شامل تعریف و تمایز خود از دیگران می‌شود. این تمایز ممکن است از خصوصیات مادی، توانایی‌ها و عقاید سیاسی، اجتماعی و فلسفی باشد (خورشیدزاده، ۱۳۸۶). بنا بر نظریات مطرح شده، اعمال رفتارهای وندالیستی در مدارس را می‌توان در نتیجه احساس ظلم به دانش‌آموزان دانست. نوجوانان در مدرسه در ستیز با ارزش‌های غالب، به چنین رفتارهایی اقدام کرده‌اند. هم خشونت و هم وندالیسم در بین پسران بیشتر از دختران است. در مدارس مورد تحقیق هم به وضوح دیده شد که میزان تخریب میز در مدرسه پسرانه بسیار بیشتر از مدرسه دخترانه بوده است. از طرفی دیگر، میزان زیاد وندالیسم در مدرسه پسرانه را می‌توان ناشی از نظریه یادگیری دانست. بسیاری از دانش‌آموزان پسر با مشاهده رفتارهای وندالیستی همکلاسی‌های خود، اقدام به رفتاری مشابه می‌کنند و در نتیجه این رفتار توسط دانش‌آموزان پسر بسیار بیشتر مشاهده می‌شود.

به علاوه، در این مدارس هم به کرات شاهد هستیم که دانش‌آموزان مطالبی را برای تفکیک و تمایز قائل شدن بین خود و دیگران نوشته‌اند. مثلاً دانش‌آموزان اقدام به نوشتن نام خود یا نوشتن یادگاری کرده‌اند. گاهی حتی دانش‌آموزان کلماتی را به صورت رمزی می‌نویسند که فقط خود متوجه مفهوم نوشته خود می‌شوند. به عنوان مثال در یک گروه دوستی افراد حروف اول نام‌های خود را در کنار هم قرار می‌دهند و از ترکیب حروف کلماتی را می‌سازند که فقط خود افراد متوجه مفهوم کلمه ساخته شده می‌شوند، ولی باز در میزان این اعمال نیز تفاوت وجود دارد. به عنوان مثال در میان دانش‌آموزان پسر نوشتن یادگاری بیشتر و در بین دانش‌آموزان دختر نوشتن نام خود بیشتر است.

روش

روش مقاله تحلیل محتوا بود. تحلیل محتوا روشی است که از علوم ارتباطات گرفته شده است. تحلیل محتوا دو نوع دارد، کمی و کیفی. در تحلیل محتوا کمی کار صرفاً شمارش فراوانی مربوط به هر طبقه بوده است. در تحلیل محتوای کیفی هدف دستیابی به معنای پنهان است (فلیک^۱ و همکاران، ۲۰۰۴). تحلیل محتوای کمی در پاسخ‌گویی به سؤالات «چه» و «چه چیزی» (what) مناسب است و تحلیل محتوای کیفی در پاسخ‌گویی به سؤالات «چرا» (why) و تحلیل ادراک مناسب است (گیون^۲، ۲۰۰۸). برای پژوهش درباره رفتار انسانی، غیر ممکن است که مزاحم کسی نشویم. تحقیقات اسنادی که به عنوان تحلیل محتوا هم شناخته می‌شوند، روشی است که مزاحمتی برای کسی ایجاد نمی‌کند. زیرا داده‌ها قبلاً جمع‌آوری و ضبط شده‌اند. مواد ضبط‌شده مکتوب تنها راه غیرمداخله‌ای کلی برای مشاهده فرهنگ هستند. در تحقیق اسنادی روی موادی کار می‌شود که افراد دیگر برای اهداف دیگر گردآوری کرده‌اند (یولین^۳ و همکاران، ۲۰۰۵).

شاید مرسوم‌ترین کار در تحلیل محتوا، کدگذاری متن باشد. محقق با استفاده از این ابزار به طور منظم کدهایی را به نسخه‌ها اختصاص می‌دهد. ممکن است محقق اعداد یا کلماتی را به ویژگی خاصی در متن اختصاص دهد یا ممکن است رونوشت‌ها را مطالعه کند و اجازه دهد که طبقات از داده‌ها به دست بیایند (داوسون^۴، ۲۰۰۲). در این مقاله نیز ابتدا از مطالب و نقاشی‌های روی میزها فیش‌برداری شد و سپس با توجه به مضمون طبقه‌بندی شدند.

انتخاب قسمت‌های مناسب از اسناد، در تحلیل محتوا به‌طور خاص اهمیت دارد. گاهی ممکن است تمام مطلب خوانده شود و گاهی اوقات نمونه‌گیری لازم است (بل^۵، ۲۰۰۲). در این پژوهش در قسمت اول که انتخاب مدرسه بود، از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده شد. از بین مدارس دولتی منطقه شش، یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه به صورت تصادفی انتخاب شد. از آنجا که مدارس غیرانتفاعی مختص به افراد طبقات با پایگاه اجتماعی اقتصادی

^۱. Flick

^۲. Given

^۳. Ulin

^۴. Dawson

^۵. Bell

بالای جامعه است، ما مدارس دولتی را انتخاب کردیم تا راهی منطقی برای سنجش تمامی نوجوانان باشد. از مدارس انتخاب شده مدرسه پسرانه کلاس دوم و سوم تجربی نداشت، به همین دلیل در مدرسه دخترانه نیز فیش‌های نوشته شده از کلاس‌های دوم و سوم تجربی حذف شد، تا مقایسه منطقی انجام شود. در قسمت بعدی که طبقه‌بندی فیش‌ها بود، بدون انجام دادن نمونه‌گیری، تمامی فیش‌ها مطالعه شد. در مجموع ۱۲۸۷ میزنوشته، نقاشی و تخریب میز انجام شده بود که طبقه‌بندی شدند.

یافته‌ها

میزنوشته‌ها: در جدول زیر میزنوشته‌های مدرسه پسرانه آورده شده است. در مدرسه پسرانه بسیار شاهد کلماتی بر روی میزها بوده ایم که قابل برگردان به هیچ زبانی نبودند. پس از مصاحبه با تعدادی از دانش‌آموزان به این نتیجه رسیدیم که این‌ها کلماتی رمزی بوده‌اند که در بین دانش‌آموزان رایج شده بوده است. به این دلیل طبقه‌ای به نام رمزی را به آن اختصاص دادیم. در طبقه ناسزا، فحش‌ها و جملات نامتناسب با فرهنگ جامعه آورده شده است. در طبقه ورزشی نام تیم‌های ورزشی، نشان‌های ۱ ورزشی و ورزشکاران آورده شده است. نام پسر در حقیقت نام فردی است که معروف و گویای خود دانش‌آموز است. طبقه مربوط به جنس مخالف، شامل نوشتن اسم خاصی از جنس مخالف و جملات و شعرهای احساسی مرتبط است. در طبقه تقلب، مطالب درسی نوشته شده بر روی میزها و نیمکت‌ها آورده شده است. میزان تقلب بسیار در طبقه‌بندی‌ها کم است، ولی از آنجا که در تمام کلاس‌ها وجود داشت آن را در طبقات جای داده شد. در طبقه اجتماعی، جملات مذهبی و سیاسی و اجتماعی آورده شده‌اند. در طبقه یادگاری، جملاتی گذاشته شده است که دانش‌آموزان به‌منظور گذاشتن یادبودی از خود نوشته‌اند و در آن تاریخ ذکر کرده‌اند. نام خوانندگانی که نوشته شده بودند بیشتر نام خوانندگان رپ و جدید بوده است. در بسیاری از میزها نام شهر آورده شده بوده است. بسیاری از این شهرها نیز تیم فوتبالی نداشتند تا در آن طبقه جای دهیم؛ بنابراین، طبقه نام شهر را قرار دادیم. در طبقه کامپیوتر کلمات مرتبط با کامپیوتر، وبسایت‌های اینترنتی، بازی‌های کامپیوتری، برندهای کامپیوتری، نرم‌افزارهای کامپیوتری و غیره آورده شده است.

مدرسه پسرانه: جدول یک میزنوشته‌های مدرسه پسرانه را بر اساس تفکیک کلاس نشان می‌دهد.

جدول ۱: میزنوشته‌های مدرسه پسرانه بر مبنای کلاس

کلاس		اول دبیرستان		دوم انسانی		دوم ریاضی		سوم انسانی		سوم ریاضی	
میزنوشته	f_i	pf_i	F_i	pf_i	f_i	Pf_i	f_i	pf_i	f_i	pf_i	f_i
رمزی	۱۶	٪۲۳/۸۸	۱۸	٪۹/۹۴	۲۵	٪۲۹/۰۶	۲۳	٪۵۰	۲۰	٪۲۱/۲۷	۲۰
ناسزا	۶	٪۸/۹۵	۶	٪۳/۳۱	۷	٪۸/۱۳	۱	٪۲/۱۷	۹	٪۹/۵۷	۹
ورزشی	۲۲	٪۳۲/۸۳	۲۹	٪۱۶/۰۲	۶	٪۶/۹۷	۵	٪۱۰/۸۶	۱۰	٪۱۰/۶۳	۱۰
نام پسر	۷	٪۱۰/۴۴	۱۶	٪۸/۸۳	۲۲	٪۲۵/۵۸	۷	٪۱۵/۲۱	۱۲	٪۱۲/۷۶	۱۲
مربوط جنس مخالف	۳	٪۴/۴۷	۷۴	٪۴۰/۸۸	۱۲	٪۱۳/۹۵	۰	٪۰	۹	٪۹/۵۷	۹
تقلب	۱	٪۱/۱۴	۱	٪۰/۵۵	۱	٪۱/۱۶	۲	٪۴/۳۴	۵	٪۵/۳۱	۵
کامپیوتری	۴	٪۵/۹۷	۴	٪۲/۲۱	۷	٪۸/۱۳	۱	٪۲/۱۷	۷	٪۷/۴۴	۷
اجتماعی-مذهبی	۱	٪۱/۴۹	۵	٪۲/۷۶	۳	٪۱/۶۶	۲	٪۴/۳۴	۵	٪۵/۳۱	۵
یادگاری	۱	٪۱/۴۹	۲	٪۱/۱	۰	٪۰	۵	٪۱۰/۸۶	۶	٪۶/۳۸	۶
نام خواننده	۲	٪۲/۹۸	۵	٪۲/۷۶	۳	٪۱/۶۶	۰	٪۰	۹	٪۹/۵۷	۹
نام شهر	۴	٪۵/۹۷	۲۱	٪۱۱/۶۰	۰	٪۰	۰	٪۰	۲	٪۲/۱۲	۲
جمع کل	۶۷	٪۱۰۰	۱۸۱	٪۱۰۰	۸۶	٪۱۰۰	۴۶	٪۱۰۰	۹۴	٪۱۰۰	۹۴

درباره کلاس اول دبیرستان از ۱۶ کلمه رمزی نوشته شده ۱۲ مورد آن کلماتی بوده‌اند که به هیچ زبانی قابل ترجمه نبوده‌اند و ۴ مورد دیگر آن فقط حروف بوده‌است که می‌تواند اول نام و نام خانوادگی فرد باشد. حروف هم به زبان انگلیسی نوشته شده‌اند.

درباره گزینه ورزشی هم ۹ مورد آن نام بازیکنان فوتبال و ۵ مورد آن نام کشتی کچ‌گیران و ۳ مورد آن نام نشان‌های ورزشی مثلاً نایک و آدیداس و ۵ مورد آن نام بازیکن بسکتبال بوده‌است.

درباره کلاس دوم انسانی از ۱۸ کلمه رمزی ۴ مورد آن حرف بوده و بقیه کلماتی که قابل فهم در هیچ زبانی نیستند. حروف هم به زبان انگلیسی نوشته شده‌اند. از ۲۹ مورد ورزشی ۱۷ مورد آن تیم فوتبال، ۹ مورد نام فوتبالیست، یک مورد نام کشتی کچ‌کار، دو مورد نام نشان ورزشی بوده‌است. از ۷۵ مورد نام دختر، یک مورد آن جمله‌ای عاشقانه بوده‌است. از ۴ مورد

کامپیوتری، ۲ مورد آن مربوط به بازی‌های کامپیوتری بوده‌است. از پنج مورد اجتماعی، یک مورد جمله‌ای مذهبی، دو مورد مربوط به زندگی و دو مورد آن سیاسی بوده‌است. در کلاس دوم ریاضی از ۲۵ مورد رمزی، ۱۰ مورد آن حروف بوده‌اند که می‌تواند اسم فرد به صورت رمزی باشد و بقیه مانند دو کلاس مذکور کلمات فهم‌ناپذیر در زبان‌های دیگر بود. از ۱۲ مورد که در نام دختر گنجانده شده، چهار مورد آن به نام خانم‌ها اختصاص داشته و ۸ مورد دیگر جملات عاشقانه بوده‌است. از ۷ مورد طبقه کامپیوتر، سه مورد آن مربوط به بازی و ۴ مورد آن مربوط به نرم‌افزار است. از سه مورد اجتماعی دو مورد آن به نام کوروش کیبر اختصاص دارد و یک مورد آن جمله‌ای مذهبی است. و از سه مورد خواننده، دو مورد آن خوانندگان رپ و یک مورد آن بازیگر است.

در کلاس سوم انسانی نصف میزنوشته‌ها به صورت رمزی است و نوشته‌های ورزشی، در این کلاس مختص بسکتبال است. که نام چهار بازیکن و یک تیم بسکتبال نوشته شده است. دو مورد نوشته اجتماعی، نوشته‌های مذهبی هستند. و یک مورد کامپیوتر نام سایتی اینترنتی است.

در کلاس سوم ریاضی اغلب میزنوشته‌ها به‌طور رمزی است. از ۹ مورد ناسزا، ۴ مورد آن جملات ناسزا و ۵ مورد آن فحش است. از ۱۰ مورد ورزشی، نام ۴ بازیکن و ۶ تیم فوتبال نوشته شده است. درباره نام دختر تماماً جملات عاشقانه است. از ۷ مورد کامپیوتری یک مورد مربوط به بازی کامپیوتری و ۴ مورد نام سریال‌های تلویزیونی غربی و ۲ مورد آن شخصیت کارتونی است. از ۵ مورد اجتماعی ۱ مورد مذهبی و ۴ مورد نوشته‌های ملی مثل برج میلاد یا میدان آزادی است. و از گروه نام خواننده یک مورد آن ترانه است و بقیه نام خوانندگان که اغلب خوانندگان رپ هستند.

جدول دو کل فراوانی و درصد فراوانی میزنوشته‌های مدرسه پسرانه را بدون تفکیک

کلاس نشان می‌دهد.

جدول ۲: میزنوشته‌های مدرسه پسرانه

میزنوشته‌ها	f_i	pf_i
رمزی	۱۰۲	٪۲۱/۵۲
مربوط به جنس مخالف	۹۸	٪۱۲/۶۷
ورزشی	۷۲	٪۱۵/۱۹
نام پسر	۶۴	٪۱۳/۵
ناسزا	۲۹	٪۶/۱۲
نام شهر	۲۷	٪۵/۷
کامپیوتر	۲۳	٪۴/۸۵
نام خواننده یا ترانه	۱۹	٪۴/۰۱
سیاسی / اجتماعی / مذهبی	۶۱	٪۳/۳۷
یادگاری	۱۴	٪۲/۹۵
تقلب	۱۰	٪۲/۱۱
کل میزنوشته‌ها	۴۷۴	٪۹۹/۹۹

به طور کلی بیشتر میزنوشته‌های مدرسه پسرانه کلمات رمزی است؛ یعنی کلمات و حروفی که به جز خود نویسنده، فرد دیگری معنی آن را نمی‌داند. پس از آن مطالب عاشقانه یا نوشتن نام دختر بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است، ولی پراکندگی آن به طور برابر نبود. زیرا که بیشترین نام دختر (۷۴ مورد) به طور خاص روی یک میز در کلاس دوم دبیرستان رشته انسانی نوشته شده است و حتی در دو کلاس در این میان هیچ نامی از دختر یا جمله‌ای عاشقانه نوشته نشده بوده است. تمامی نام‌های دختر نوشته شده، نام‌های غیرمذهبی هستند. پس از این‌ها، بیشترین فراوانی به نشان‌های ورزشی یا تیم‌های ورزشی به خصوص فوتبال اختصاص داد. در گروه‌بندی‌ها، گروهی با نام «نام شهر» گذاشته شد. شاید هدف از نوشتن نام شهر برای دانش‌آموز، نوشتن تیم آن شهر بوده است، ولی به دلیل اینکه بعضی از شهرهای نوشته تیم فوتبالی نداشته‌اند - مانند تفرش و لرستان که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند - این گروه جداگانه تشکیل داده شد. ٪۲/۹۵ از فراوانی در این گروه به نوشتن یادگاری اختصاص داشته است. ولی از آنجا که همین مقدار کم در تمام کلاس‌ها به جز کلاس دوم رشته ریاضی بوده است، برای آن طبقه‌ای جداگانه تشکیل داده شد. ٪۴ کل میزنوشته‌ها به نوشتن نام خواننده یا ترانه‌ای از آهنگی خاص اختصاص داشته است که

بیشترین مقدار آن مربوط به گروه زذبازی^۱ بوده است. ۶۴ نفر از دانش‌آموزان هم نام خود را روی میزنوشته‌اند. کم‌ترین فراوانی هم به نوشتن تقلب اختصاص دارد.

مدرسه دخترانه: از آنجا که میزنوشته‌های مدرسه پسرانه و دخترانه از بسیاری جهات تفاوت زیادی با هم دارند، به انتخاب طبقات همانند قادر نبوده‌ایم. در مدرسه دخترانه نیز عده زیادی از دانش‌آموزان نام خود را روی میزها نوشته‌اند که در طبقه نام دختر جای داده‌ایم. بسیاری نیز بر روی میزها جملات عاشقانه و نام پسر آورده بودند که در طبقه دوم جای دادیم. چندین کلمه و جملات ناسزا نیز وجود داشته است. در مدرسه دخترانه نیز نام خوانندگان یا ترانه آهنگ‌ها روی میز نوشته شده بوده است که در طبقه نام خواننده آورده شده است که همانند مدرسه پسرانه بیشتر نام خوانندگان رپ آورده شده است. در طبقه تقلب نیز تقلب‌های دانش‌آموزان آورده شده است. در طبقات تقلب و نام خواننده، یادگاری و ناسزا عیناً مسائل مشابه مدرسه پسرانه نوشته شده است.

در جدول ۳ میزان میزنوشته‌های مدرسه دخترانه بر حسب کلاس مقایسه شده است.

جدول ۳: میزنوشته‌های مدرسه دخترانه بر مبنای کلاس

اول دبیرستان		دوم انسانی		دوم ریاضی		سوم انسانی		سوم ریاضی	
C _{f_i}	F _i	C _{f_i}	F _i	C _{f_i}	F _i	C _{f_i}	F _i	C _{f_i}	F _i
۱۲	%۱۲/۲۴	۳۸	%۵۹/۳۷	۲۶	%۳۴/۲۱	۴	%۱۳/۷۹	۴	%۱۴/۸۱
۳۹	%۳۹/۷۹	۱۵	%۲۴/۴۳	۲۹	%۳۸/۱۶	۱۳	%۴۴/۸۲	۳	%۱۱/۱۱
۰	%۰	۶	%۹/۳۷	۲	%۲/۶۳	۱	%۳/۴۴	۲	%۷/۴۰
۲۱	%۲۱/۴۲	۳	%۴/۶۸	۴	%۵/۲۶	۱	%۳/۴۴	۲	%۷/۴۰
۱۷	%۱۷/۳۴	۰	%۰	۱	%۱/۳۲	۴	%۱۳/۷۹	۲	%۷/۴۰
۵	%۵/۱	۲	%۳/۱۲	۲	%۲/۶۳	۵	%۱۷/۲۴	۱۴	%۵۱/۸۵
۴	%۴/۰۸	۰	%۰	۱۲	%۱۵/۷۸	۱	%۳/۴۴	۰	%۰
۹۸	%۹۸/۱۰۰	۶۴	%۶۴/۱۰۰	۷۶	%۷۶/۱۰۰	۲۹	%۲۹/۱۰۰	۲۷	%۲۷/۱۰۰

درباره کلاس اول دبیرستان مدرسه دخترانه، بیشترین فراوانی مختص مسائل عاطفی

۱. نام یکی از گروه‌های معروف رپ فارسی و موسیقی راک است که در لندن و پاریس مستقراند.

می‌شود. که از ۳۹ مورد آن، ۱۳ مورد نام پسر، ۶ مورد نام دختر و پسر در کنار هم و ۲۰ مورد جملاتی بود که کلمه *love* در آن به کار رفته بود. ۱۷ مورد می‌نوشته‌های کلاس اول مربوط به تقلب در دروس ریاضی، فیزیک و عربی بوده‌است؛ که شاید بیان‌کننده دشوارتر بودن این دروس برای دانش‌آموزان پایه اول دبیرستان بوده‌است. از ۲۱ مورد نام خواننده، ۱۷ مورد آن خواننده خارجی، ۱۳ مورد آن خواننده ایرانی و یک شعر از آهنگ‌های گروه زذبازی بوده‌است. هر چهار مورد موارد دیگر، حروف انگلیسی بوده‌است.

بیش از نصف می‌نوشته‌های کلاس دوم انسانی، نام خود فرد بوده‌است. پس از آن بیشترین فراوانی مختص به نوشته‌های مرتبط با جنس مخالف بوده‌است که شامل یک نام پسر، یک نام پسر و دختر، سه جمله با کلمه *love* و ده داستان عاشقانه می‌شود. هر شش مورد ناسزا در این کلاس فحش بوده‌است.

در کلاس دوم ریاضی، بیشترین فراوانی مختص مسائل مرتبط با جنس مخالف بوده‌است. از ۲۹ مورد آن، ۱۴ می‌نوشته اسم پسر، ۱۳ مورد نام پسر و دختر، ۳ مورد شعری با کلمه *love*، ۵ می‌نوشته، جمله‌ای با کلمه *love*، و چهار جمله عاشقانه بوده‌است. این طبقه نشان‌دهنده دغدغه نوجوان در این زمینه می‌تواند باشد.

بیشترین می‌نوشته در کلاس سوم انسانی مربوط به مسائل عاطفی می‌شود، که از ۱۳ مورد آن ۳ مورد نام پسر و دختر، یک مورد کلمه *love*، ۵ مورد نام پسر و ۴ جمله عاشقانه است. در این کلاس تعداد می‌نوشته‌های ناسزا و تقلب و موارد دیگر همگی یک مورد بوده‌است و کم‌ترین میزان را به خود اختصاص داده‌اند. درباره گزینه موارد دیگر آن یک کلمه، کلمه «سایز *large*» بوده‌است که بیانگر نوعی دغدغه زنانه است که به سنین دبیرستان هم رسیده است.

کمی بیش از نصف می‌نوشته‌های کلاس سوم ریاضی به یادگاری اختصاص دارد. در جدول تعداد آن از همه طبقات دیگر بیشتر است. ده مورد از یادگاری‌ها تماماً روی یک سندلی تکی که در جلو کلاس قرار داشت نوشته شده بود و فقط چهار مورد آن روی بقیه نیمکت‌ها. ظاهراً دانش‌آموزان یادگاری خود را به صورت گروهی در یک جا جمع کرده‌اند. پس از آن بیشترین می‌نوشته به نام دختر اختصاص دارد. از سه مورد می‌نوشته مرتبط با جنس مخالف، یک مورد آن نام پسر و دو مورد آن نام پسر و دختر باهم بوده‌است.

جدول ۴: میزنوشته‌های مدرسه دخترانه

میزنوشته	f_i	pf_i
مرتبط با جنس مخالف	۹۹	٪۳۳/۶۷
نام دختر	۸۴	٪۲۸/۵۷
خواننده	۳۱	٪۱۰/۵۴
یادگاری	۲۸	٪۹/۵۲
تقلب	۲۴	٪۸/۱۶
ناسزا	۱۱	٪۳/۷۴
موارد دیگر	۱۷	٪۵/۷۸
کل میزنوشته‌ها	۲۹۴	٪۱۰۰

بیشترین فراوانی (۳۳/۶۷) در مدرسه دخترانه به مسائل مربوط به جنس مخالف مربوط می‌شود. علت آن را می‌توان بروز و ظهور تمایلات جنسی و عاطفی در نوجوانان (پناهی، ۱۳۸۶) دانست. پس از آن بیشترین نوشته‌ها نام خود افراد بوده‌است. پس از آن با اختلاف زیادی بیشترین میزنوشته به نام خوانندگان و متن ترانه‌های مرتبط است و پس از آن با اختلاف کمی بیشترین میزنوشته‌ها مربوط به یادگاری می‌شوند. که اگر ما نام فرد را هم یادگاری بدانیم آنگاه می‌توانیم بگوییم بیشترین میزنوشته مختص به دانش‌آموزان کلاس و گذاشتن اثری از خود در کلاس می‌شود. تقلب میزان کمی از میزنوشته‌ها را شامل می‌شود. کم‌ترین میزان میزنوشته در مدرسه دخترانه مربوط به فحش و کلمات زشت است. این مسئله کم‌تر بودن میزان خشونت در بین دختران نوجوان را نشان می‌دهد.

شکل‌ها

شکل‌های مدرسه پسرانه: در این قسمت، نقاشی‌ها و شکل‌های کشیده شده روی میزها بررسی می‌شود. در طبقه قلب، تصاویر قلب کشیده شده آمده‌است. در طبقه آدامک، صورت‌ها و شکل‌های آدامک، آورده شده‌است. در طبقه ورزشی علامت نشان‌های ورزشی و علامت تیم‌های ورزشی آورده شده‌است. در طبقه فرقه‌ای علامت گروه‌های غربی کشیده شده روی میز آورده شده‌است. در اکثر موارد چنین تصاویری مشاهده شده است. به نقل از سایت خبری دانش‌آموزی علت اصلی

گرایش به فرقه‌گرایی عبارت هستند از: احساس متفاوت بودن با بقیه افراد، تمایل به کسب قدرت، مشکلات عقیدتی و فکری، سرخوردگی بشر در قرون اخیر، سخت‌گیری در امور دینی، تبلیغات وسیع گروه‌های معنویت نما، سرخوردگی از عقلانیت و علم مدرن، نبود تفریحات سالم، ترس از آینده، افزایش فراغت، طرح مباحث جنسی، آمیختن ادیان مختلف، نفی شریعت و غیره (سایت خبری دانش آموزی مداد). در طبقه ناسزا شکل‌هایی آورده شده است که در نظام ارزشی جامعه موردپسند واقع نمی‌شوند و تعداد آن کلا دو مورد بیشتر نبود، ولی به دلیل عدم جای‌گیری شکل‌ها در طبقات دیگر به آن یک طبقه اختصاص دادیم. طبقه‌ای هم به عنوان اشکال دیگر آورده‌ایم که به دلیل اینکه بعضی از اشکال قابل جای‌گیری در هیچ طبقه‌ای نبوده‌اند، از این طبقه استفاده کرده‌ایم. مانند شکل درخت یا ستاره و...

هم چنان که دیدیم، اغلب نوشته‌ها هم در مدرسه دخترانه و هم مدرسه پسرانه، به حدی شبیه بودند که قابل طبقه‌بندی کردن بودند. می‌توان این‌گونه تفسیر کرد که اکثر دانش‌آموزان دغدغه‌ها و مسائل مشترکی دارند و بسیاری از موضوعات موجود در بین آن‌ها مشابه است. همچنین با کمی دقت متوجه می‌شویم، در بین طبقات مدرسه پسرانه و دخترانه نیز، دسته‌های مشابهی وجود دارد. این مسئله حاکی از وجود ارزش‌های مشترک و متفاوت دو جنس در این سن است. برخی از ارزش‌ها در میان دختران و پسران نوجوان همانند و برخی متفاوت بوده‌اند.

جدول ۵: شکل‌های کشیده شده بر روی میزها و دیوارهای مدرسه پسرانه بر مبنای کلاس

نقاشی روی میز	اول دبیرستان	دوم انسانی	دوم ریاضی	سوم انسانی	سوم ریاضی
f_i	pf_i	f_i	pf_i	f_i	F_i
قلب	۲	۱۳/۳۳٪	۴	۲۳/۵۲٪	۱
آدمک	۱	۶/۶۶٪	۳	۱۷/۶۴٪	۷
ورزشی	۴	۲۶/۶۶٪	۳	۱۷/۶۴٪	۱
فرقه ای	۷	۴۶/۵۶٪	۲	۱۱/۷۶٪	۰
ناسزا	۰	۰٪	۱	۵/۸۸٪	۰
اشکال دیگر	۱	۶/۶۶٪	۴	۲۳/۵۲٪	۲
جمع	۱۵	۱۰۰٪	۱۷	۱۰۰٪	۱۱

بیشترین نقاشی‌های کشیده شده در کلاس اول دبیرستان مربوط به علامت‌های گروه‌هایی مانند رپ و متال و.. هستند. پس از آن بیشترین نقاشی مربوط به نشان‌ها و علامت‌های تیم‌های ورزشی است. در طبقه اشکال دیگر هم در این کلاس یک علامت ستاره وجود داشته است. در کلاس دوم انسانی، بیشترین نقاشی‌ها، قلب بوده است. در این کلاس در طبقه اشکال دیگر دو درخت و دو حیوان -گاو و مارمولک- کشیده شده بود. یک تصویر هم یک علامت فحش روی یکی از میزها کشیده شده بود.

در کلاس دوم ریاضی همانند کلاس اول دبیرستان بیشترین علامت به گروه‌های رپ و.. اختصاص دارد. در این کلاس سه علامت نت موسیقی و دو ستاره کشیده شده بود که در طبقه اشکال دیگر جای داده‌ایم. در طبقه ورزشی هم نام دو نشان لباس‌های ورزشی کشیده شده بود. در کلاس سوم انسانی بیشترین نقاشی به کشیدن تصویر آدمک -شش تصویر از صورت و دو آدمک کامل- اختصاص دارد. پس از آن بیشترین نقاشی مخصوص کشیدن علامت‌های گروهی و فرقه‌ای بود.

در کلاس سوم ریاضی، هم مانند سوم انسانی، بیشترین نقاشی به کشیدن آدمک اختصاص دارد. از تصویر آدمک‌ها یکی تصویر شخصیت کارتونی -سیمسون- بود. در طبقه اشکال دیگر هم یک تصویر درخت و یک تصویر برج میلاد کشیده شده بود.

جدول ۶: نقاشی‌های مدرسه پسرانه

نقاشی‌های روی میز	F_i	pf_i
آدمک	۲۱	٪۲۵/۳۰
فرقه‌ای	۲۰	٪۲۴/۰۹
ورزشی	۱۴	٪۱۶/۸۶
قلب	۱۲	٪۱۴/۴۵
ناسزا	۲	٪۲/۴
اشکال دیگر	۱۴	٪۱۶/۸۶
جمع	۸۳	٪۱۰۰

در مدرسه پسرانه، حدود یک چهارم تصاویر کشیده شده تصویر آدمک بود، که بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. پس از آن با اندک اختلافی بیشترین شکل کشیده

شده، علامت گروه‌ها و فرقه‌های غربی بوده‌است. کم‌ترین تصویر کشیده شده، تصاویر ناسزا بوده‌است.

شکل‌های مدرسه دخترانه: به دلیل تفاوت شکل‌های کشیده شده در مدرسه پسرانه و دخترانه طبقه‌بندی همانند برای دو مدرسه مقدور نبود. دو طبقه اول و طبقه چهارم شکل‌های مدرسه دخترانه عیناً مانند مدرسه پسرانه است. همچنین طبقه ای که با عنوان گل و ستاره وجود دارد با طبقه اشکال دیگر در مدرسه پسرانه تقریباً یکسان است. به طور کلی درباره شکل‌ها تفاوت بسیار زیادی بین دو مدرسه وجود ندارد. در جدول ۷ تصاویر کشیده شده روی میزهای مدرسه دخترانه را به تفکیک کلاس ارائه شده است.

جدول ۷: نقاشی‌های روی میزهای مدرسه دخترانه بر مبنای کلاس

نقاشی روی میز		اول دبیرستان		دوم انسانی		دوم ریاضی		سوم انسانی		سوم ریاضی	
	f_i	pf_i	F_i	pf_i	f_i	pf_i	f_i	pf_i	f_i	pf_i	
قلب	۲۴	٪۴۲/۸۵	۴	٪۲۱/۰۵	۱۰	٪۲۵	۷	٪۳۸/۸۸	۱۹	٪۵۷/۵۷	
آدمک	۱۷	٪۳۰/۳۵	۶	٪۳۱/۵۷	۲۵	٪۶۲/۵	۵	٪۲۷/۷۷	۱۰	٪۳۰/۳۰	
گل و ستاره	۱۲	٪۲۱/۴۲	۲	٪۱۰/۵۲	۴	٪۱۰	۱	٪۵/۵۵	۱	٪۳/۰۳	
فرقه‌ای	۱	٪۱/۷۸	۷	٪۳۶/۸۴	۰	٪۰	۲	٪۱۱/۱۱	۰	٪۰	
شکل هندسی	۰	٪۰	۰	٪۰	۰	٪۰	۳	٪۱۶/۶۶	۲	٪۶/۰۶	
اشکال دیگر	۲	٪۳/۵۷	۰	٪۰	۱	٪۲/۵	۰	٪۰	۱	٪۳/۰۳	
جمع	۵۶	٪۱۰۰	۱۹	٪۱۰۰	۴۰	٪۱۰۰	۱۸	٪۱۰۰	۳۳	٪۱۰۰	

در کلاس اول دبیرستان دخترانه، بیشترین فراوانی مربوط به کشیدن شکل قلب روی میزها بوده‌است. کشیدن شکل قلب روی میز در تمامی کلاس‌ها وجود داشته است. پس از آن بیشترین شکل، نقاشی آدمک بوده‌است. روی میزهای کلاس اول دبیرستان ۱۱ شکل ستاره و یک گل کشیده بود. از دیگر اشکال کشیده شده یک طرح پروانه و یک طرح شکل لایک فیس بوک بوده‌است.

درباره کلاس دوم انسانی بیشترین تصویر مشاهده شده روی میزها، تصویر علامت گروه‌ها و فرقه‌های غربی بوده‌است. پس از آن بیشترین فراوانی مربوط به کشیدن تصویر آدمک بوده‌است. که دو مورد از تصاویر آدمک‌ها تصویر پسر و دختر در کنار هم بوده‌است و چهار مورد دیگر تصویر صورت آدمک بوده‌است. دو مورد ستاره هم روی میزها کشیده شده بود. در کلاس دوم رشته ریاضی بیشترین تصویر کشیده شده، تصویر آدمک بوده‌است. که از این میان ۷ تصویر آدمک و ۲ تصویر پسر و ۱۲ مورد تصویر چشم و ابرو بوده‌است. یک شکل قورباغه هم کشیده شده بود که در طبقه اشکال دیگر قرار گرفته است.

در کلاس سوم انسانی هم بیشترین فراوانی مربوط به تصویر قلب بوده‌است. پس از آن بیشترین تصویر آدمک بوده‌است که یک مورد آن تصویر پسر و دختر در کنار هم بوده‌است و چهار مورد آن شکل آدمک بوده‌است.

در کلاس سوم رشته ریاضی بیش از نصف نقاشی‌ها، شکل قلب بوده‌است. از علامت‌ها و نشانه‌های فرقه‌ها و گروه‌های غربی هیچ اثری دیده نشده است. یک بادکنک هم کشیده شده بود که در طبقه اشکال دیگر جای داده‌ایم.

جدول ۸ فراوانی و درصد فراوانی نقاشی‌های کشیده شده در مدرسه دخترانه را نشان می‌دهد.

جدول ۸: شکل‌های مدرسه دخترانه

نقاشی روی میز	f_i	pf_i
قلب	۶۴	٪۳۸/۵۵
آدمک	۶۳	٪۳۷/۹۵
گل و ستاره	۲۰	٪۱۲/۰۵
فرقه‌ای	۱۰	٪۶/۰۲
شکل هندسی	۵	٪۳/۰۱
اشکال دیگر	۴	٪۲/۴۱
جمع	۱۶۶	٪۱۰۰

بیشترین تصویر کشیده شده روی میزهای مدرسه دخترانه، تصویر قلب بوده‌است. پس از آن بیشترین تصویر کشیدن شکل صورت و آدمک بوده‌است. سپس با اختلاف نسبتاً زیادی

تصاویر متعلق به چهار طبقه شکل‌های گل و ستاره، علامت گروه‌ها و فرقه‌های غربی، اشکال هندسی، و دیگر اشکال بوده‌است. یعنی دو طبقه قلب و آدمک بیش از نصف تصاویر را شامل می‌شود. میزان زیاد تصاویر قلب را می‌توان نشان از حساسیت دوران نوجوانی و افزایش مشکلات عاطفی و روانی نوجوانان دانست (انیسی، ۱۳۸۶).

تخریب

در این قسمت، تخریب‌های دو مدرسه مقایسه می‌شود. یعنی استفاده‌های مخربی که از میزها به عنوان چک‌نویس یا کندن میز یا خط خطی شده‌است.

مدرسه پسرانه

در جدول ۹، رفتارهای وندالیستی در مدرسه پسرانه به تفکیک کلاس ارائه شده است.

جدول ۹: تخریب میزهای مدرسه پسرانه بر مبنای کلاس

اول دبیرستان		دوم انسانی		دوم ریاضی		سوم انسانی		سوم ریاضی	
pf _i	f _i	pf _i	f _i	pf _i	f _i	pf _i	f _i	pf _i	f _i
۱۳	٪۳۷/۱۴	۰	٪۰	۱۳	٪۱۹/۱۱	۲۰	٪۳۹/۲۱	۳	٪۸/۵۷
۰	٪۰	۰	٪۰	۰	٪۰	۱	٪۱/۹۶	۰	٪۰
۲۲	٪۶۲/۸۵	۴	٪۱۰۰	۵۵	٪۸۰/۸۸	۳۰	٪۵۸/۸۲	۳۲	٪۹۱/۴۲
۳۵	٪۱۰۰	۴	٪۱۰۰	۶۸	٪۱۰۰	۵۱	٪۱۰۰	۳۵	٪۱۰۰

در مدرسه پسرانه بیشترین تخریب در کلاس دوم ریاضی انجام شده بود. ۵۵ مورد کندن میز در این کلاس وجود داشت. کم‌ترین تخریب هم در کلاس دوم انسانی وجود داشت. در جدول ۱۰، تخریب کل میزهای مدرسه پسرانه ارائه شده است.

جدول ۱۰: تخریب میزهای مدرسه پسرانه

Pf_i	f_i	تخریب
٪۷۴/۰۹	۱۴۳	کنده
٪۲۵/۳۸	۴۹	خط خطی
٪۰/۵۱	۱	چک نویس
٪۱۰۰	۱۹۳	جمع کل

در مدرسه پسرانه بیشترین، یعنی نزدیک به سه چهارم، تخریب مربوط به کنده شدن میز بوده است. پس از آن مربوط به خط خطی کردن روی میز بوده است. در کل فقط یک مورد از میز به عنوان چک نویس استفاده شده است.

مدرسه دخترانه: در جدول ۱۱ اعمال وندالیستی روی میزها در مدرسه دخترانه به تفکیک کلاس ارائه شده است.

جدول ۱۱: تخریب میزهای مدرسه دخترانه بر مبنای کلاس

سوم ریاضی		سوم انسانی		دوم ریاضی		دوم انسانی		اول دبیرستان		تخریب
pf_i	f_i	pf_i	f_i	pf_i	f_i	pf_i	f_i	Pf_i	f_i	
٪۰	۰	٪۱۰۰	۹	٪۶۱/۵۳	۲۴	٪۱۰۰	۲	٪۹۲/۳۰	۲۴	خط خطی
٪۱۰۰	۱	٪۰	۰	٪۳۸/۴۶	۱۵	٪۰	۰	٪۷/۶۹	۲	چک نویس
٪۰	۰	٪۰	۰	٪۰	۰	٪۰	۰	٪۰	۰	کنده شده
٪۱۰۰	۱	٪۱۰۰	۹	٪۱۰۰	۳۹	٪۱۰۰	۲	٪۱۰۰	۲۶	جمع کل

در مدرسه دخترانه، همانند مدرسه پسرانه، بیشترین تخریب در کلاس دوم ریاضی انجام شده است؛ که ۲۴ مورد روی میزها خط خطی شده بود و در ۱۵ مورد از میز به عنوان چک نویس استفاده شده بوده است. که بنا به ماهیت رشته معقول به نظر می‌رسد. پس از آن، بیشترین تخریب مربوط به خط خطی‌های کلاس اول دبیرستان است. در جدول طبقه‌بندی شده در نظر گرفته شده است. این طبقه در تمامی کلاس‌های مدرسه دخترانه صفر است. علت گذاشتن این طبقه مقایسه آن با مدرسه پسرانه است. زیرا در مدرسه پسرانه تعداد بسیار زیادی از میزها کنده شده بودند؛ بدون اینکه چیزی روی آن‌ها نوشته شده باشد و صرفاً فقط کنده

شده بودند و گاهی کندن به حدی بوده‌است که گویا فرد با وسیله‌ای مانند میخ یا ابزارهای مشابه این کار را انجام داده است.

در جدول ۱۲، کل اعمال وندالیستی در مدرسه دخترانه ارائه شده است.

جدول ۱۲: تخریب میزهای مدرسه دخترانه

تخریب	f_i	pf_i
خط خطی	۵۹	٪۷۶/۶۲
چک نویس	۱۸	٪۲۳/۳۷
کنده شده	۰	٪۰
جمع کل	۷۷	٪۱۰۰

٪۷۶/۶۲ تخریب در مدرسه دخترانه مربوط به خط خطی روی میز و دیوار بوده‌است. در مدرسه دخترانه کسی اقدام به کندن میز نکرده‌است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت، جدول ۱۳، به مقایسه نهایی این مسئله اقدام شده است که چند درصد از میز نوشته‌های هر کدام از مدارس به تخریب، نقاشی و نوشته اختصاص پیدا کرده است.

جدول ۱۳: مقایسه مدرسه پسرانه و دخترانه

مدرسه دخترانه		مدرسه پسرانه		فراوانی و درصد فراوانی
pf_i	f_i	pf_i	f_i	
٪۵۴/۷۴	۲۹۴	٪۲/۶۳	۴۷۴	نوشته
٪۳۰/۹۱	۱۶۶	٪۱۱/۰۶	۸۳	نقاشی
٪۱۴/۳۳	۷۷	٪۲۵/۷۳	۱۹۳	تخریب
٪۱۰۰	۵۳۷	٪۱۰۰	۷۵۰	جمع

این تفکر که زن و مرد متفاوت‌اند همواره همراه بشر بوده‌است. در جامعه‌شناسی جنس و جنسیت از هم متمایز هستند. رویکرد برساخت‌گرایی می‌گوید جنس‌ها متفاوت هستند ولی جنسیت برساخته‌ای اجتماعی است و در طول زمان تفاوت می‌یابد. در ایران امروز نیز متوجه می‌شویم که نگرش نسبت به جنسیت تفاوت پیدا کرده است. مثلاً امروزه شاهد تحصیل و

اشتغال بیشتر و در نتیجه حضور بیشتر زنان در عرصه اجتماعی هستیم. گسترش ارتباطات آگاهی زنان را بالا برده است و فرصت ابراز خود و حق انتخاب را به آن‌ها بخشیده است و در نتیجه نقش آن‌ها را در مقایسه با گذشته متفاوت کرده است. فرهنگ‌های جوامع بر اساس جنسیت طبقه‌بندی شده‌اند. جنسیت در فرهنگ‌های گوناگون، متفاوت ارزش‌گذاری شده است. امروزه به تفاوت‌های جنسیتی بیش از تفاوت‌های جنسی توجه می‌شود. پس از تولد فرزند، رفتار او بر مبنای جنسیت متفاوت می‌شود. جامعه نیز به این مسئله از طریق رسانه، کتاب، نشریات و... جهت می‌دهد (زمانی، ۱۳۸۳). در این تحقیق هم تفاوت‌های جنسیتی در رفتار در مدرسه مشهود است. در این تحقیق یافتیم که میزان میزنوشته‌های مدرسه پسرانه بیشتر از مدرسه دخترانه بوده است. در حالی که میزان نقاشی‌های کشیده شده در مدرسه دخترانه بیشتر از مدرسه پسرانه بوده است. موضوعات نوشته شده روی میزها در اکثر موارد شبیه بوده است، ولی میزان آن با هم متفاوت است. در مدرسه دخترانه مطالب بیشتری به جنس مخالف ربط دارد. در مدرسه دخترانه میزان تقلب نوشته شده روی میز چهار برابر، مطالب ناسزا نصف، یادگاری بیش از چهار برابر و نام خوانندگان و ترانه‌های آن‌ها بیش از دو برابر مدرسه پسرانه بوده است. با اینکه بسیاری از موضوعات در بین دو جنس مشابه بوده‌اند، ولی میزان گرایش به آن و میزان رفتارها در بین آن‌ها متفاوت است.

تقریباً یک چهارم (۲۵/۷۳٪) کارهای انجام شده روی میز در مدرسه پسرانه مربوط به تخریب بوده در حالی که همین مسئله در مدرسه دخترانه ۱۴٪ بوده است. میزان خراب کردن و کندن میز در مدرسه پسرانه بیش از دو برابر مدرسه دخترانه بوده است. تخریب‌ها نیز بسیار شدیدتر بوده‌اند. در مدرسه پسرانه میزهایی وجود داشتند که صرفاً خراب شده بودند و مطالب خاصی روی آن‌ها نوشته یا نقاشی نشده بود. این مسئله نظریه جنسیت ترمن و مایلز را تأیید می‌کند. دولین^۱ نیز در بررسی خود مطرح کرد که مردها و نذالیم بیشتر را نسبت به زن‌ها گزارش کرده‌اند. موسی نهاسنه^۲ و همکاران (۲۰۱۱) نیز در بررسی خود در بین دانش‌آموزان دبیرستانی در اردن دریافتند که میزان کجرفتاری در بین دانش‌آموزان پسر بیشتر از دخترها بوده است. حیدری و پارسامهر (۱۳۹۱) نیز در بررسی خود در میان دانش‌آموزان مدارس منطقه

-
1. Devlin
  2. Mousa Mahasneh

دو اهواز به این نتیجه رسیدند که رفتارهای وندالیستی در بین پسران بیشتر از دختران بوده است. گوتیرز و شوامیکر^۱ (۲۰۰۸) نیز مطرح کردند که کجرفتاری در میان دانش‌آموزان پسر بیشتر از دختر است و وندالیسم نیز نوعی از کجرفتاری است که بسته به جنسیت میزان آن متفاوت می‌شود. این یافته بر خلاف یافته میرفردی و همکاران (۱۳۹۱) است که دریافتند بین جنسیت و وندالیسم در میان دانش‌آموزان ارتباطی وجود ندارد. از طرفی دیگر وجود تخریب کم‌تر و نقاشی بیشتر در نیمکت‌های مدرسه دخترانه نیز تأییدی بر وجود خشونت بیشتر در پسران است؛ آن‌چنان که بیش از یک چهارم کارهای انجام شده در مدرسه دخترانه نقاشی بوده است.

- در پژوهش پیش‌رو نیز اگر در مدرسه پسرانه، طبقات مربوط به جنس مخالف و یادگاری را طبقات احساسی و عاطفی فرض کنیم، می‌توان گفت به‌طور تقریبی ۲۳/۵٪ مطالب را شامل می‌شود. در حالی که اگر در مدرسه دخترانه همین طبقات را در نظر بگیریم می‌توانیم بگوییم تقریباً ۴۳٪ مطالب مربوط به مسائل احساسی و عاطفی می‌شود. این یافته پژوهش در مخالفت با یافته میرزایی و برغم‌دی (۱۳۸۹) است، آن‌ها یافتند که پسران گرایش بیشتری به برقراری ارتباط با جنس مخالف دارند، ولی این تفاوت رو به محو شدن است. همچنین این یافته خلاف یافته‌های کردلو (۱۳۸۸) است، زیرا او دریافت که در بین دانش‌آموزان دو جنس از لحاظ گرایش به جنس مخالف تفاوتی وجود ندارد. احمدی و همکاران (۱۳۸۷) نیز همسو با نتیجه این بررسی دریافتند که بین دو جنس اختلاف معناداری در گرایش به جنس مخالف وجود دارد.
- در مدرسه پسرانه بسیاری از مطالب نوشته شده به صورت رمزی بوده است. در حالی که در مدرسه دخترانه چنین نکته‌ای وجود نداشته است. همچنین در مدرسه پسرانه نام شهر روی میزها وجود داشته، در حالی که در مدرسه دخترانه چنین نبوده است. شاید بتوان نوشتن کلمات رمزی در مدرسه پسرانه را ناشی از نوعی درون‌گرایی آن‌ها تفسیر کرد.
- ۱۵٪ مطالب نوشته شده روی میزهای مدرسه پسرانه مربوط به ورزش بوده است،

ولی در مدرسه دخترانه چنین نبوده‌است. این نتیجه را می‌توان گرایش بیشتر پسران نوجوان به ورزش دانست. فتحی (۱۳۸۹) نیز دریافت که به دلیل محدودیت‌هایی که در جامعه و خانواده برای دخترها وجود دارد، مشارکت در ورزش در بین آنها کم‌تر است. آزمون و همکاران (۱۳۸۹) نیز مطرح کردند که مشارکت در ورزش در بین پسران بیشتر از دختران است. مظفری و همکاران (۱۳۸۹) نیز مطرح کردند که بین نگرش دو جنسیت به ورزش تفاوت وجود دارد.

- میزان نقاشی‌های کشیده شده در مدرسه دخترانه تقریباً دو برابر مدرسه پسرانه بوده‌است. نقاشی‌های کشیده شده روی میزها در هر دو مدرسه از لحاظ موضوع و فراوانی با هم تفاوت داشتند. بیشترین تصاویر (۷۰٪) در مدرسه دخترانه مختص به قلب و آدمک بوده‌است، در حالی که میزان آن در مدرسه پسرانه تقریباً نصف بوده‌است. در مدرسه پسرانه به میزان زیادی شاهد تصاویر گروه‌های غربی بوده‌ایم.
- نزدیک به یک چهارم نقاشی‌های کشیده شده در مدرسه پسرانه علامت‌های فرقه‌ای بوده‌است، ولی در مدرسه دخترانه چنین چیزی مشاهده نشد. می‌توان این گونه تفسیر کرد که گرایش‌های فرقه‌ای در میان پسران نوجوان بیشتر از دختران نوجوان است. رحیمی (۱۳۹۲) نیز در بررسی خود نشان داد که میزان شیطان‌پرستی در بین دانش‌آموزان پسر بیشتر از دختر است.

از مهم‌ترین محدودیت‌های تحقیق پیش‌رو فقدان همکاری مسئولان مدارس با محقق است؛ این گونه که در کل در منطقه شش شهر تهران، پنج مدرسه دولتی پسرانه (البرز، حر، شهدای هفتم تیر، جاویدان، متفرقه امتحانات، آیت الله سعیدی) وجود دارد. پس از حضور در تک تک مدارس، مدرسه البرز به دلیل پایگاه خانوادگی خاص اجتماعی دانش‌آموزان حذف شد. از آنجا که به دلیل تعداد زیاد میزها و نوشته‌ها نیاز به حضور چندین روز (حدود یک هفته) مستمر بود، تنها یک مدرسه اجازه همکاری داد و به ناچار مدرسه‌ای انتخاب شد که کلاس پایه دوم و سوم تجربی نداشته است. از دیگر محدودیت‌های چنین پژوهشی الزام به حضور یک مرد در کنار محقق زن، در مدرسه پسرانه است، که ممکن است محقق زن را با محدودیت‌هایی مواجه کند. به عنوان مثال، در صورت نبود نیاز به یک مرد محقق زن

تنها نیاز به هماهنگی زمانی با مسئولان مدرسه دارد، در حالیکه در این شرایط ملزم به هماهنگی بین مسئولان مدارس و فرد همکار محقق شده‌ایم که گاهی به تأخیر در پیش بردن بررسی منجر می‌شود. از دیگر محدودیت‌ها، نبود پژوهش‌های انجام شده در این موضوع بوده است که محقق را با دشواری‌های به خصوص در یافتن مبانی نظری مرتبط کرده است. مشکل دیگر مجاز بودن به یادداشت برداری پس از اتمام ساعت مدرسه برمی‌گردد که فرصت مصاحبه از دانش‌آموزان - در صورت لزوم - را از محقق می‌گیرد.

پیشنهادات برخاسته از این پژوهش عبارت هستند از اجرای تحقیقات بیشتر در این زمینه با روش تحلیل محتوا و مصاحبه عمیق تا این فرصت فراهم آید که محتوای مطالب نوشته شده از دیدگاه خود دانش‌آموزان نیز بررسی شود. از آنجا که میز و نیمکت از اموال عمومی محسوب می‌شود، به کار بردن روش‌هایی - مانند نوسازی میز و نیمکت‌ها، که کمتر باعث تخریب میزها می‌شود. این مسئله به خصوص در مدرسه پسرانه بسیار محسوس است، چرا که میزان زیادی از نیمکت‌ها تخریب شده بودند.

منابع

- آزمون، جواد، مظفری، امیر احمد و هادوی، فریده (۱۳۸۹). «مقایسه‌ی ادارک دانش‌آموزان دختر و پسر ایرانی از تربیت بدنی و ورزش مدرسه‌ای»، فصلنامه‌ی المپیک، (۳) ۹۵-۱۰۸.
- احمدی، خدابخش، حبیبی، مهدی، سوری، فاطمه، بیگدلی، زهرا و نبی‌پور اشرفی، مهدی (۱۳۸۷). «مقایسه‌ی آسیب‌پذیری فرهنگی و اجتماعی دختران و پسران». مجله‌ی علوم رفتاری، ۲، (۳): ۲۲۱-۲۳۰.
- انیسی، جعفر، سلیمی، حسین، رئیس، فاطمه و نیکنام، فاطمه (۱۳۸۶). بررسی مشکلات رفتاری نوجوانان، مجله‌ی علوم رفتاری، شماره‌ی ۲، دوره‌ی یک: ۱۶۳-۱۷۰.
- بهراری، سیف‌الله (۱۳۵۶). تجزیه و تحلیلی از عوامل ایجاد مشکل برای نوجوانان و جوانان ایرانی در عصر حاضر. نشریه‌ی زبان و ادبیات دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی تبریز، تبریز.
- پناهی، علی احمد (۱۳۸۶). مهمترین آسیب‌های جنسی دوران نوجوانی و راهکارهای پیشگیری و درمان. مجله‌ی معرفت، شماره‌ی ۱۱۲: ۲۹-۵۴.
- حسن زاده، رمضان (۱۳۷۹). بررسی سلسله‌مراتب ارزش‌های دانش‌آموزان دوره متوسطه استان‌های مازندران و گلستان. دانش و پژوهش، خوراسگان (اصفهان).
- حقگو، آزاده (۱۳۸۴). بررسی و تحلیل انسان‌شناختی میزنوشته‌ها با تأکید بر جنسیت (مطالعه مورد: میزنوشته‌های کلاسهای درسی دانشکده علوم اجتماعی). پایان‌نامه کارشناسی علوم اجتماعی. دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.
- حیدری، اسلام و مهربان پارسامهر (۱۳۹۰). بررسی عوامل جامعه‌شناختی مؤثر بر وندالیسم (مطالعه موردی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر اهواز). جامعه‌شناسی کاربردی، شماره ۳: ۲۰۷-۲۲۹.
- خورشیدزاده، محسن (۱۳۸۳). بررسی مقایسه‌ای تحول ادراک خود در دو بعد فعل‌پذیر و فاعل در کودکان و نوجوانان دختر و پسر. نشریه روانشناسی و علوم تربیتی، شماره ۱.
- ذکایی، محمدسعید، و آیت‌الله میرزایی (۱۳۸۴). پسرهای جوان و ارزش‌های مردانگی: (پژوهشی در بین دانش‌آموزان متوسطه شهر تهران). مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ششم، شماره سه.
- رحیمی، مریم (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین هوش معنوی دانش‌آموزان و گرایش آن‌ها به

- گروه‌های تخدیری و شیطان‌پرستی (مطالعه موردی مقطع متوسطه استان چهارمحال بختیاری). "فصلنامه دانش انتظامی چهارمحال و بختیاری، سال اول، شماره دوم. زمانی، فریبا (۱۳۸۳). تفاوت تبعیض جنسی و جنسیتی و تأثیر آن در تحولات اجتماعی." نشریه علوم انسانی، شماره ۷۰.
- فتحی، سروش (۱۳۸۹). تبیین جامعه‌شناسی مشارکت ورزشی دانشجویان، پژوهش‌نامه علوم اجتماعی. سال سوم، شماره چهارم.
- سیدابراهیم، سید محمود (۱۳۸۳). بررسی خلاقیت‌های فردی در میزنوشته‌های دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران. پایان‌نامه کارشناسی علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.
- عبدالهیان، حمید (۱۳۸۳). نسلها و نگرش‌های جنسیتی: سنجش آگاهی از تعارض در نگرش‌های جنسیتی. نشریه علوم انسانی، شماره ۱۰.
- غلام رضا کاشی، محمد جواد (۱۳۸۵). دیوارنوشته‌های انقلاب. اطلاع‌رسانی و کتابداری، تهران. فکوهی، ناصر (۱۳۸۳). انسان‌شناسی شهری. تهران: نی.
- کردلو، منیره (۱۳۸۸). ارتباط دانش‌آموزان با جنس مقابل. مشاوره مدرسه، دوره ۴، شماره ۳: ۳۲-۳۷.
- محسینان راد، مهدی (۱۳۶۹). بررسی دیوارنوشته‌های دوران انقلاب. تهران: اطلاع‌رسانی و کتابداری.
- محسنی تبریزی، علی رضا (۱۳۷۹). مبانی نظری و تجربی وندالیسم: مروری بر یافته‌های یک تحقیق. نشریه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، شماره ۱۶.
- مقصودی، سوده و بنی فاطمه، زهرا (۱۳۸۳). تحلیل دیوارنویسی‌های کلاس‌های درس دانشگاه شهید باهنر کرمان. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی.
- میرزایی، خلیل، و برغمندی، هادی (۱۳۸۹). رابطه با جنس مخالف و عوامل مرتبط با آن. "فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال دهم، شماره ۳۴.
- میرفردی، اصغر، احمدی، سیروس و زهره، نیکخواه (۱۳۹۱). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش به وندالیسم (خرابکاری) در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر یاسوج. جامعه‌شناسی کاربردی، شماره سوم: ۱۸۵-۲۰۶.

مظفری، امیر احمد، و کلاته آهنی، کامیار، شجیع، امیررضا و هادوی، فریده (۱۳۸۹).
"توصیف نگرش و گرایش مردم به فعالیتهای حرکتی و ورزشی در جمهوری اسلامی
ایران. المپیک، شماره ۴۹: ۶۹-۸۲.

نصرتی، روح الله (۱۳۸۳). دیوانوشته‌ها و مقاومت در زندگی روزمره. جهاد دانشگاهی
دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

نفر، نرگس (۱۳۸۶). «نوجوانی»، مجله رشد معلم، شماره ۲۱۳.

Bartollas, C.(2006.) *Juvenile delinquency*. Boston: Allyn and bacon.

Bell, J.(2005). *Doing research. Berkshire*: Open University press.

Cohen, S. 1968. "The politics of vandalism." *new society*, vol. 12, No. 324: 91-123.

Cohen, s.(1973). "Property destruction: motives and meanings." Architectural
press.

Dawson, C. (2002). *Practical research methods*. Oxford: how to books.

Devlin, Ann Sloan.(2007). "Vandalism in College Residence Halls: The Picture
from Archival Data." *Environmental design research association*, 38th annual
conference: 79-84.

Flick, U. and V kardorff and I Steinke. (2004). *A companion to qualitative research*.
Translated by Bryan Jenner. London: sage publication.

Given, L. (2008). The sage encyclopedia of qualitative research method. London:
sage publication.

Gutierrez, Filomin C and Donald J Shoemaker. (2008). "Self-Reported Delinquency
of High School Students in Metro Manila: Gender and Social Class." *Youth and
the society*, vol. 40, No. 1: pp. 55-85.

Jacobs, M and N Jacobs. (2005). *The Blackwell companion to the sociology of
culture*. Malden: Blackwell Publishing.

L.A.Visano. (1998). *Crime and culture*. Toronto: Canadian scholars press.

Mousa Mahasneh, Ameen Mohammed., Nor, Sharifah Md., Aroff, Abdul Rahman
bin Md., Abdullah, Nur Surayyah M., Abu Samah, Bahaman., AND Mousa
Mahasneh, Ahmad Mohammed. (2011). Characterizing Misbehaviour among
Jordanian High School Students. *Asian Social Science*, Vol. 7, No. 12.

Muncie, J. (2001). *Youth and crime*. London: Sage publication.

Neil J. Salkind. (2006). *Encyclopedia of human development*. Thousand Oaks: Sage
publication.

Sellin, T. (1938). *Culture, conflict and crime*. New York: social science research
council.

Tompson, W and J Hicky. (2010). *Society in focus an introduction to sociology*.
Boston: Allyn and bacon.

Ulin, P and E Robinson and E Tolly. (2005). *Qualitative methods in public health*.
San Francisco: Jossy-bass.

New Thoughts on Education
Faculty of Education and Psychology,
Al-Zahrā University

Vol.12, No.2
Summer 2016

A Comparative Study of the School Graffiti (A Case Study of Two Schools)

Banafsheh Aghaie Abianeh¹

MA in Social Sciences, Tehran University, Tehran, Iran

Abdolhosein Kalantari

Faculty member, Faculty of Social Sciences, Tehran University, Tehran,
Iran

Abstract

This study aimed at understanding the difference in thoughts and values of girl and boy students by content analysis of their graffiti in schools. A boys' and a girls' school were first selected. Then, we took notes of the inscriptions and paintings of the students on the desks. Finally, we categorized them based on their content and meaning and compared them based on the two genders. Four categories were the same in both schools: 1. the words and paintings related to the opposite sex, 2. insulting words, 3. remembrance, and 4. the names of the desk owners. In addition to that, the categories of sport, computer, social and religious secret words, and the names of cities existed in the boys' school. The quantity of the written things was different in the schools. In the boys' school vandalism was more and in the girls' school paintings were more.

Keywords: School, Vandalism, Juvenile, Gender

---

1. b.ghaie.a@gmail.com

Received:2015/2/22 Accepted:2016/4/17

DOI: 10.22051/jontoe.2016.2390